

กรมอนามัย
Department of Health

แนวทางการพัฒนาทักษะ ความรู้ ด้านสุขภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

สำหรับชุมชน
ปีงบประมาณ 2568

โดย กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

แนวทางการพัฒนาทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาพรองรับ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับชุมชน
(ฉบับปรับปรุง 2568)

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคตจะส่งผลกระทบรุนแรงขึ้น มีความถี่มากขึ้น และส่งผลกระทบเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น โดยมีการศึกษาพบว่าประชาชน 3.6 ล้านคนทั่วโลกได้อาศัยอยู่ในบริเวณที่มีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระหว่างปี พ.ศ.2573 – 2593 โดยคาดว่าจะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นประมาณ 250,000 รายต่อปี จากทุพภิกขภัย โศกนาฏกรรม โรคมาลาเรีย โรคอุจจาระร่วง และการเจ็บป่วยความร้อน (WHO, 2023)

สำหรับประเทศไทยพบว่ามีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งปัญหาสภาพอากาศร้อนจัด น้ำท่วม และภัยแล้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตได้ ดังนั้นการสร้างความรู้ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยหากประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น มีการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะสามารถช่วยลดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ และทำให้เกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตเพื่อรับมือกับสถานการณ์รุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินความรู้ด้านสุขภาพของประชาชน และนำไปใช้ประเมินความรู้ด้านสุขภาพของประชาชนในการจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
2. เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านสุขภาพ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้สามารถจัดการและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวคิดและกระบวนการพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ

1. ความหมายของความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

ความหมายของ “ความรอบรู้ด้านสุขภาพ” มีความแตกต่างกันตามบริบท สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข นิยามความรอบรู้ ด้านสุขภาพที่ได้นิยามโดย องค์การอนามัยโลก และ Nutbeam (WHO, 1998; Nutbeam, 2000) ได้แก่ “ทักษะทางปัญญาและสังคม เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจและความสามารถของปัจเจกในการแสวงหา ทำความเข้าใจและใช้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งการมีสุขภาพดี”

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ คือ ความสามารถหรือทักษะของบุคคลในการเข้าถึง เข้าใจข้อมูลสุขภาพ ตอบข้อซักถาม จนสามารถประเมิน ตัดสินใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เลือกรับ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อการจัดการสุขภาพตนเอง ได้อย่างเหมาะสม และสามารถบอกต่อผู้อื่นได้ สำหรับการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพนั้นเป็นทั้ง วิธีการ และ ผลลัพธ์ โดยมีเป้าหมายประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างพลังและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน รวมถึง บุคลากรในระบบ สุขภาพทุกคน

ความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นความสามารถในการค้นหา เข้าใจ ประเมิน และสามารถใช้ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในการสร้างทางเลือกการตัดสินใจ เพื่อป้องกันสุขภาพของตนเอง นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

พฤติกรรมสุขภาพ

พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลต่อสุขภาพของบุคคล ครอบครัว หรือชุมชนทั้งในลักษณะที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ เช่น การกระทำที่ทำให้เกิดสุขภาวะที่ดี ไม่เจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต หรือในลักษณะที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ เช่น การกระทำที่ทำให้ เจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต (กองสุศึกษา,2559)

พฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใดๆที่บุคคลกระทำเพื่อจุดประสงค์ ในการส่งเสริม ป้องกัน รักษาสุขภาพ มีทั้งพฤติกรรมสุขภาพที่มีผลดีต่อสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมต่อสุขภาพ (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี,2563)

การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ การฝึกทักษะ การจัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้บุคคลครอบครัวและชุมชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ส่งผลให้มีสุขภาพดีการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจะเกิดขึ้นโดยการพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอก

ชุมชนรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

- **ชุมชน** หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยที่มีความสำคัญในสังคม ที่เป็นตัวผลักดัน ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมไปในลักษณะเดียวกัน โดยกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพสร้างให้คนมีสุขภาพดี มีชุมชนที่เข้มแข็ง
- **ชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับชุมชน** หมายถึง กลุ่มคนหรือองค์กรในหมู่บ้านเดียวกัน ประกอบด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานที่ทำงาน สถานศึกษา วัด โบสถ์ มัสยิด และประชาชนที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการดำเนินงานพัฒนาให้ประชาชนมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่เพียงพอ และประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่ดีเพื่อรองรับและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แก่ตนเองและครอบครัว
- **การพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ** จึงหมายถึง การสร้างประชาชนในชุมชนให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการจัดการเรียนรู้ ฝึกทักษะ และจัดการปัจจัยแวดล้อมที่ช่วยลดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสมกับวิถีชีวิต ทั้งนี้ ในการพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพได้นำแนวคิดหลักการพัฒนากระบวนสุขภาพระดับปฐมภูมิและการจัดการสุขภาพชุมชน มาใช้ในกระบวนการเพื่อเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ประชาชน เน้นใช้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในชุมชน (ดังแผนภาพที่ 2)

ส่วนที่ 2

แนวทางการพัฒนาทักษะความรู้ด้านสุขภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับชุมชน

2.1 แนวทางการพัฒนาทักษะความรู้ด้านสุขภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับชุมชน

2.1.1 องค์ประกอบและแนวทางการสร้างความรอบรู้

สำหรับองค์ประกอบของความรู้ในครั้งนี้ได้นำองค์ประกอบทางการวัดของ Gray (2018) และ Marsili, Comba and De Castro (2015) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย 1) การเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม 2) การเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม 3) การตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม และ 4) การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การฝึกการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต หรือการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

2. การพัฒนาการเข้าใจข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง หรือเข้าใจคำอธิบายในการลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

3. การพัฒนาการตรวจสอบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการประเมิน วิเคราะห์ เปรียบเทียบหรือตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากหลายแหล่ง รวมทั้งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา

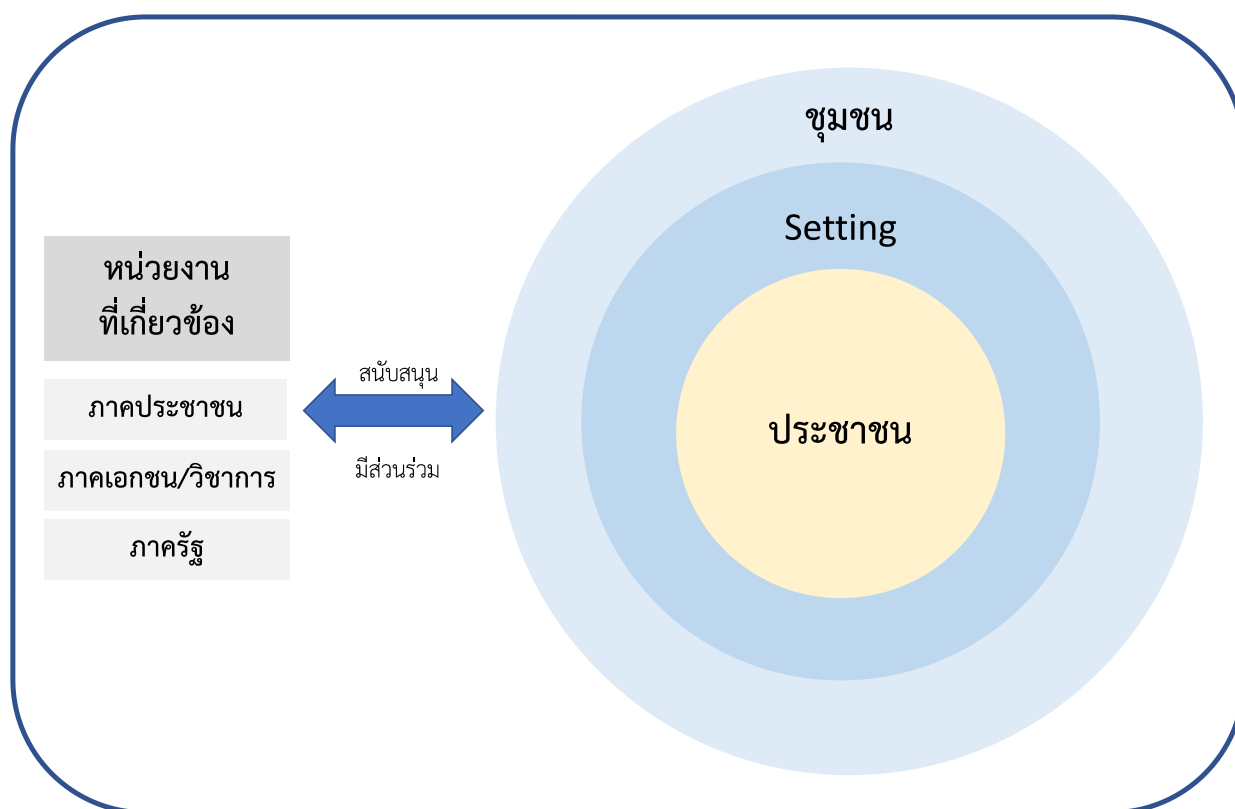
4. การพัฒนาการตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล และชุมชน เช่น การฝึกใช้การสื่อสารความเสี่ยงด้านสุขภาพ เป็นต้น

2.1.2 องค์ประกอบของชุมชนรอบรู้สุขภาพในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

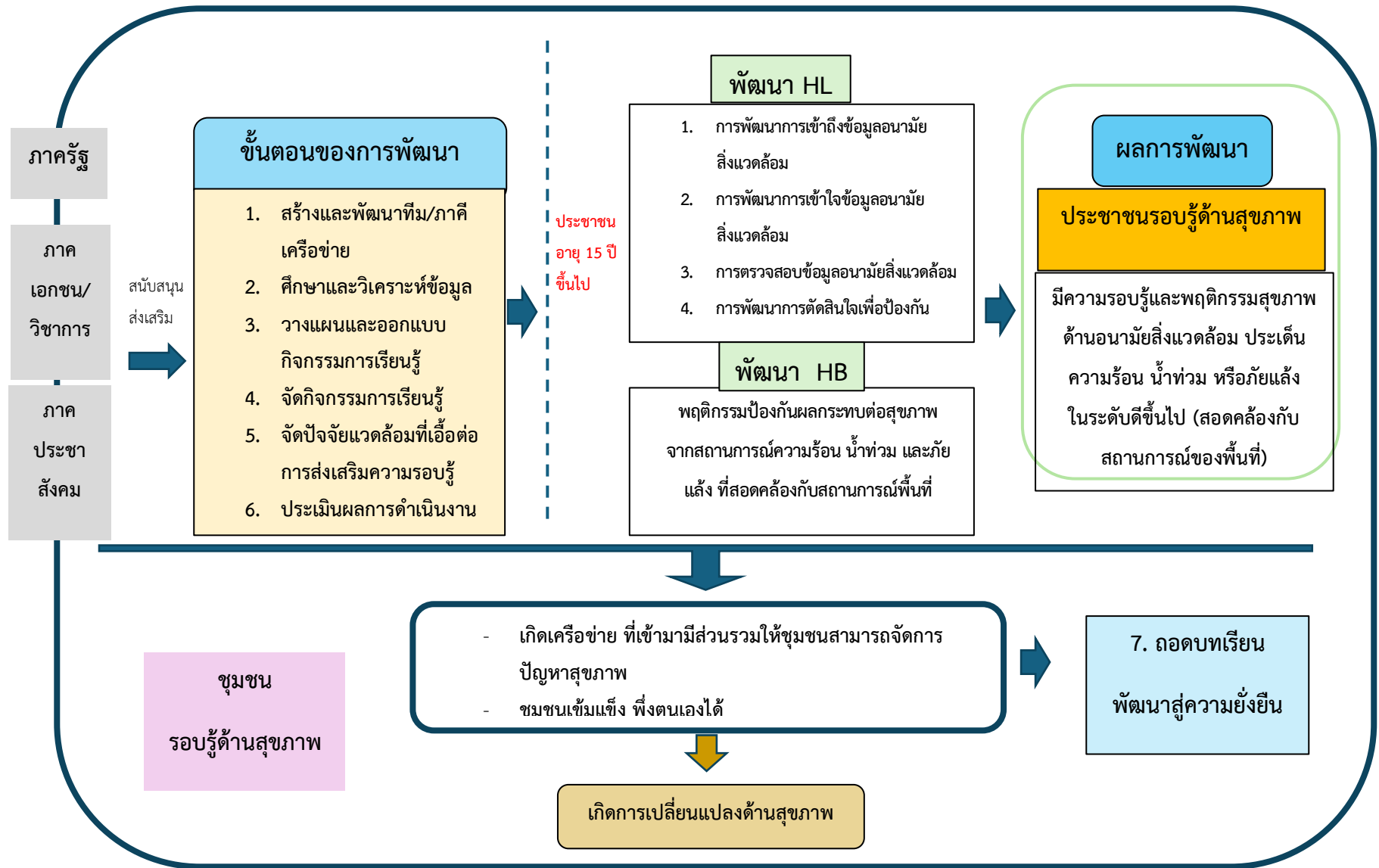
ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเดียวกัน ได้แก่

1. ชุมชน
2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชมรมในหมู่บ้านที่มีการดำเนินงานพัฒนาบริการด้านการสื่อสาร สร้างความรอบรู้แก่ประชาชนในพื้นที่
3. มีการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของชุมชนรอบรู้สุขภาพในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ รองรับ Climate Change

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพรองรับ Climate Change สำหรับชุมชน

2.1.3 ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน

ขั้นตอนการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพรองรับ Climate Change สำหรับชุมชน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอน	กระบวนการ
ขั้นตอนที่ 1	สร้างและพัฒนาทีม/ภาคีเครือข่าย
ขั้นตอนที่ 2	ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 3	วางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 4	จัดกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นตอนที่ 5	จัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมความรู้
ขั้นตอนที่ 6	ประเมินผลการดำเนินงาน
ขั้นตอนที่ 7	ถอดบทเรียน พัฒนาสู่ความยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและพัฒนาทีม/ภาคีเครือข่าย

1.1 จัดตั้งคณะทำงานหรือทีมขับเคลื่อนงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่รับผิดชอบงานส่งเสริมและป้องกันสุขภาพ
- ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข
- ศูนย์อนามัย/สสจ. เป็นที่ปรึกษา

บทบาทของทีมงาน มีดังนี้

ส่งเสริม สนับสนุน เครือข่ายเป้าหมายของตำบล ประกอบด้วย รพ.สต. สถานศึกษา สถานที่ทำงาน วัด โบสถ์ มัสยิด และหมู่บ้าน ในการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศติดตาม กำกับ และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาหรือความเสี่ยงของชุมชนจากผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกรณีความร้อน น้ำท่วม หรือภัยแล้ง

2.2 วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาสุขภาพที่ต้องการป้องกันจากผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกรณีความร้อน น้ำท่วม หรือภัยแล้ง

2.3 วิเคราะห์กำหนดพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

พัฒนาชุดความรู้เพื่อการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับประชาชนในชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และประชาชน เพื่อสร้างความรอบรู้และพฤติกรรมการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 5 จัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมความรอบรู้

จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อให้ความรู้ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน เช่น สปอตวิทยุโปสเตอร์ แผ่นพับ โฟลิดกราฟิก เป็นต้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องในชุมชนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพแก่ประชาชน

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน ดังรายละเอียดในแผนภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 7 ถอดบทเรียน พัฒนาสู่ความยั่งยืน

เพื่อการปรับปรุงและขยายผล

7.1 วางแผน และดำเนินการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนรอบรู้ ด้านสุขภาพ ทั้งระดับกระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์

7.2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงหรือขยายผลการดำเนินงานต่อไป

2.2 การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับประชาชนในชุมชน แบ่งเป็น 3 กรณี ดังนี้

❖ กรณีความร้อน

ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน เป็นความสามารถและทักษะของประชาชนในการค้นหา และทำความเข้าใจข้อมูลแนวทางการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน และประเมินตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการป้องกันตนเองและบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ประกอบด้วย

1) การเข้าถึงข้อมูล เป็นการค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอากาศหรือสถานการณ์ความร้อน ความเสี่ยง และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน เช่น การฝึกการสืบค้นจากหนังสือ แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2) การเข้าใจข้อมูล เป็นการทำความเข้าใจข้อมูล และสามารถอธิบายหรือให้คำแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับ ความเสี่ยง การป้องกัน และคำแนะนำการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนตามกลุ่มเสี่ยง ค่าดัชนีความร้อน และค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน

3) การตรวจสอบข้อมูล เป็นการประเมิน วิเคราะห์ เปรียบเทียบหรือตรวจสอบความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอากาศ ความเสี่ยง และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน โดยตรวจสอบข้อมูล จากหลายแหล่ง และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา

4) การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสภาพอากาศ ค่าดัชนีความร้อน ค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน ในการสื่อสาร เพื่อลดความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน เช่น การฝึกการใช้การสื่อสารความเสี่ยง สุขภาพ เป็นต้น

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและแนวการสร้างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน

ประเด็น	องค์ประกอบความรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
ความร้อน	ด้านการเข้าถึงข้อมูล	- เพื่อให้ผู้ประชาชนมีทักษะในการค้นหาข้อมูลสภาพอากาศและเกิดความตระหนักในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนได้	- สร้างทักษะการค้นหาข้อมูลติดตามสถานการณ์ความร้อน - ช่องทางในการค้นหาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	1. ติดตาม/ตรวจสอบพยากรณ์อากาศทุกวัน 2. ล้างมือให้สะอาด ก่อนรับประทานอาหารหรือประกอบอาหารหรือหลังจากเข้าห้องน้ำ/ห้องส้วม
	ด้านการเข้าใจข้อมูล	- เพื่อสร้างทักษะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจผลกระทบต่อสุขภาพ และสามารถป้องกันความเสี่ยงจากความร้อน จนมีพฤติกรรมที่ดีได้	- การสร้างความรู้ ความเข้าใจผลกระทบต่อสุขภาพ การเจ็บป่วยจากความร้อน และการดูแลรักษา - วิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน - การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน เช่น การจัดทำศูนย์คลายร้อน เป็นต้น	3. รับประทานอาหารปรุงสุกใหม่ 4. สวมเสื้อผ้าสีอ่อน ระบายเหงื่อได้ดี น้ำหนักเบา ไม่รัดรูป 5. ดื่มน้ำ/จิบน้ำสะอาดบ่อย ๆ ระหว่างวัน 6. หลีกเลี่ยงการทำงาน /กิจกรรมกลางแจ้งเป็นเวลานาน 7. สวมหมวก แว่นกันแดด ทาครีมกันแดด กางร่ม เมื่ออยู่กลางแจ้ง
	ด้านการตรวจสอบข้อมูล	- เพื่อสร้างทักษะการกลั่นกรองข้อมูล วิเคราะห์และประเมินข้อมูลความน่าเชื่อถือจากแหล่งสื่อหรือองค์ความรู้ที่ได้รับ และ	- การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประเมิน ตรวจสอบ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความร้อน - การสร้างความรู้ความเข้าใจการประเมินสถานการณ์ความร้อนและ	8. งดดื่มสุรา 9. งดดื่มน้ำหวาน น้ำอัดลม 10. อยู่ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศหรือสถานที่ที่มีอากาศเย็น

ประเด็น	องค์ประกอบความรอบรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรอบรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
		สามารถตัดสินใจทำตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง	คำแนะนำป้องกันความเสี่ยงจากความร้อน ให้สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล พิจารณาข้อดีข้อเสียก่อนที่จะเลือกเชื่อ ทำตาม หรือบอกต่อคนอื่น	
	ด้านการตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ	- เพื่อสร้างทักษะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงที่สภาพอากาศร้อนจัด สามารถจัดการสภาพบ้านเรือนให้เหมาะสม รวมทั้งนำความรู้ที่มีไปบอกต่อแก่คนอื่นได้อย่างถูกต้อง	- เป็นการสร้างความรู้ ความตระหนักให้ดูแลสุขภาพของตนเอง เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนได้ - เสริมสร้างการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน - สามารถบอกต่อ ให้คำแนะนำคนใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านในชุมชน เป็นต้น	

❖ กรณีน้ำท่วม

ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม เป็นความสามารถและทักษะของประชาชนในการค้นหา และทำความเข้าใจข้อมูลแนวทางการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม และการเตรียมความพร้อมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วม และประเมินตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการป้องกันตนเองและบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ประกอบด้วย

- 1) **การเข้าถึงข้อมูล** เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์น้ำท่วม เช่น การฝึกการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต หรือการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเกี่ยวกับสถานการณ์ เป็นต้น
- 2) **การเข้าใจข้อมูล** เป็นการทำความเข้าใจข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์น้ำท่วม และเข้าใจว่ากลุ่มเสี่ยงหรือใครในชุมชนบ้างที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ
- 3) **การตรวจสอบข้อมูล** เป็นการประเมิน วิเคราะห์ เปรียบเทียบหรือตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอากาศ ความเสี่ยง และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์น้ำท่วม โดยตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา
- 4) **การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ** เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์น้ำท่วม ในการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน เช่น การฝึกใช้การสื่อสารความเสี่ยงด้านสุขภาพ เป็นต้น

ตารางที่ 2 องค์ประกอบและแนวการสร้างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม

ทักษะความรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
1. ด้านการเข้าถึงข้อมูล	- เพื่อให้ชุมชนมีทักษะการสืบค้นข้อมูล ข่าวสาร และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ - เพื่อให้ อสม. และ ประชาชนสามารถทราบถึงแหล่งข้อมูล สถานการณ์น้ำท่วม ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยง ผลกระทบต่อสุขภาพ และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม	- การสร้างทักษะให้มีการติดตามสถานการณ์ แจ้งเตือนภัยน้ำท่วม ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ - เข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วม เช่น ช่วงเวลาที่เกิดน้ำท่วม ผลกระทบต่อสุขภาพเมื่อเกิดน้ำท่วม - เข้าถึงแหล่งข้อมูลการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อต้องอยู่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์น้ำท่วม ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศ - วิทยุกระจายเสียง ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น	1. ติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วมทุกวัน 2. เตรียมหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินหากเกิดการเจ็บป่วย หรือต้องการความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วม เช่น สายด่วน 1669 อสม หรือหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น 3. เตรียมสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมถึงยารักษาโรค 4. รับประทานอาหารที่ปรุงสุก สด ใหม่ และดื่มน้ำสะอาด 5. หลีกเลี่ยงการแช่น้ำนานๆ และสวมรองเท้าบูทกันน้ำ เมื่อต้องสัมผัสน้ำเน่าเสีย
2. ด้านการเข้าใจข้อมูล	- เพื่อสร้างทักษะให้มีความรู้ ความเข้าใจ ผลกระทบต่อสุขภาพ และคำแนะนำการปฏิบัติตน รวมถึงวิธีการลดผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วม และ	- การสร้างความรู้ ความเข้าใจความเสี่ยงทางสุขภาพในช่วงน้ำท่วม โรค/ผลกระทบต่อสุขภาพ และการเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้อง - ตลอดจนการป้องกันความเสี่ยง การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์น้ำท่วม	6. ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากสัมผัสสิ่งสกปรก หรือหลังใช้ส้วม 7. ถ่ายอุจจาระในห้องส้วม หากไม่มีห้องส้วม หรือส้วมไม่สามารถใช้งาน จะถ่าย

ทักษะความรอบรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรอบรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
	สามารถบอกต่อคนในครอบครัวและชุมชนได้		อูจจาละลงถุงพลาสติกและโรยปูนขาวก่อนนำไปทิ้งในบริเวณที่ท้องถิ่นจัดไว้ 8. มีการป้องกันอุบัติเหตุจากอุปกรณ์ไฟฟ้าและสัตว์มีพิษในช่วงน้ำท่วม 9. มีการปรับปรุงคุณภาพ เช่น การถม การกรอง การเติมสารส้ม หรือการฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีน ก่อนนำมาอุปโภคบริโภค 10. หลังน้ำท่วม ได้มีการทำความสะอาดบ้าน ชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งปฏิกูล และเชื้อรา
3. ด้านการตรวจสอบข้อมูล	- เพื่อมีทักษะตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วมได้	- สร้างทักษะการตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์น้ำท่วม ความเสี่ยงและการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ ตลอดจนการพิจารณาก่อนที่จะเลือกเชื่อข้อมูลและทำตาม หรือบอกต่อคนในครอบครัว คนในชุมชน	
4. ด้านการตัดสินใจเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ	- เพื่อให้สามารถป้องกันตนเองและลดผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์น้ำท่วม สามารถบอกต่อ ให้คำแนะนำคนใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านในชุมชน เป็นต้น	- สร้างความรู้ความเข้าใจต่อการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วม และสามารถให้คำแนะนำเพื่อป้องกันความเสี่ยงแก่คนในบ้านหรือในชุมชนได้	

❖ กรณียกแย้ง

ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง เป็นความสามารถและทักษะของประชาชนในการค้นหาสถานการณ์ภัยแล้ง และทำความเข้าใจข้อมูลแนวทางการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง และการเตรียมความพร้อมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง และประเมินตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการป้องกันตนเองและบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม

ประกอบด้วย

1) **การเข้าถึงข้อมูล** เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์ภัยแล้ง เช่น การฝึกการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และอินเทอร์เน็ต หรือการใช้แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือเกี่ยวกับสถานการณ์ เป็นต้น

2) **การเข้าใจข้อมูล** เป็นการทำความเข้าใจข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์ภัยแล้ง และเข้าใจว่ากลุ่มเสี่ยงหรือใครในชุมชนบ้างที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

3) **การตรวจสอบข้อมูล** เป็นการประเมิน วิเคราะห์ เปรียบเทียบหรือตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพอากาศ ความเสี่ยง และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์ภัยแล้ง โดยตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มา

4) **การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ** เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจากสถานการณ์ภัยแล้ง ในการสื่อสารเพื่อลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคลและชุมชน เช่น การฝึกใช้การสื่อสารความเสี่ยงด้านสุขภาพ เป็นต้น

ตารางที่ 3 องค์ประกอบและแนวการสร้างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง

ทักษะความรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
ด้านการเข้าถึงข้อมูล	- เพื่อฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูล - เพื่อให้ อสม.และ ประชาชนสามารถทราบถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้ง	- การติดตามและรับรู้สถานการณ์ภัยแล้ง ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศ วิทยุกระจายเสียงประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น - เข้าถึงแหล่งความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้ง เช่น ช่วงเวลาที่เกิดภัยแล้งผลกระทบต่อสุขภาพเมื่อเกิดภัยแล้ง - เข้าถึงแหล่งข้อมูลการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อต้องอยู่ในพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ภัยแล้ง	1. ติดตามสถานการณ์ภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง 2. สำรองน้ำดื่มไว้ให้เพียงพอและจัดเตรียมภาชนะที่สะอาดเพื่อกักเก็บน้ำในช่วงที่เกิดภัยแล้ง 3. เมื่อคุณต้องการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ มีการตรวจสอบสี ความขุ่น และกลิ่นของน้ำ ก่อนนำมาปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การต้ม การกรอง หรือการเติมคลอรีน เป็นต้น
ด้านการเข้าใจข้อมูล	- เพื่อเข้าใจ รับรู้ ผลกระทบต่อสุขภาพและคำแนะนำการปฏิบัติตน รวมถึงวิธีการลดผลกระทบต่อสุขภาพเมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง	- เข้าใจถึงคำแนะนำการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยเมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง - เข้าใจถึงวิธีการลดผลกระทบต่อสุขภาพและจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง	4. รับประทานอาหารที่ปรุงสุก สด ใหม่ และดื่มน้ำสะอาด 5. ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากสัมผัสสิ่งสกปรกหรือหลังใช้ส้วม

ทักษะความรู้	วัตถุประสงค์	แนวทางการสร้างความรู้	พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
ด้านการตรวจสอบข้อมูล	- เพื่อมีทักษะตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ภัยแล้งได้	- ตรวจสอบความน่าเชื่อถือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ภัยแล้งได้	6.หากพบว่าตนเองหรือภายในครอบครัวเกิดการเจ็บป่วยและต้องการความช่วยเหลือ ให้รีบติดต่อสายด่วน 1669 หรือโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด
ด้านการตัดสินใจ	- เพื่อให้สามารถป้องกันตนเองและลดผลกระทบต่อสุขภาพจาก สถานการณ์ภัยแล้ง	- ป้องกันตนเองจากอันตรายทั้งด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้งได้ - ประเมินและสังเกตอาการของตนเองและผู้อื่นได้ - ลดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ รวมถึงจัดการสุขอนามัยที่เหมาะสมขณะเกิดสถานการณ์ภัยแล้งได้	

ส่วนที่ 3

แนวทางการประเมินความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนในการป้องกัน

ผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ความร้อน อุทกภัย ภัยแล้ง และภัยจากระดับน้ำทะเลหนุน เป็นต้น โดยประเมินกลุ่มที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับตำบล ทีมหมอครอบครัว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และกลุ่มเยาวชน

ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีการพัฒนาศักยภาพ ชุมชนจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พื้นที่เป้าหมาย ศูนย์อนามัยละ 2 ชุมชน รวมเป็น 26 ชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับจังหวัด

ประชาชนในชุมชนเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ศูนย์อนามัยละ 2 ชุมชน ชุมชนละไม่น้อยกว่า 50 คน

พื้นที่	ศอ.1	ศอ.2	ศอ.3	ศอ.4	ศอ.5	ศอ.6	ศอ.7	ศอ.8	ศอ.9	ศอ.10	ศอ.11	ศอ.12	สสม.
จำนวน	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/	คน/
	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน	ชุมชน

หมายเหตุ; ศูนย์อนามัยละ 2 ชุมชน ชุมชนละไม่น้อยกว่า 50 คน

เป้าหมาย : ร้อยละ 55 ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงมีทักษะการจัดการด้านสุขภาพตนเองจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างเหมาะสมและรับมือกับโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ

3.2 เครื่องมือการประเมินความรู้และพฤติกรรม

เครื่องมือประกอบด้วย 3 เครื่องมือ ดังนี้

ประเด็น	รายละเอียด
ความร้อน	1. แบบประเมินความรู้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพจากความร้อน 2.1 การประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน จำนวน 12 ข้อ 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากความร้อน จำนวน 10 ข้อ 2. แนวทางการตอบแบบประเมินความรู้ (ไต่ถามการถาม) ดังภาคผนวก ก.
น้ำท่วม	2. แบบประเมินความรู้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพจากน้ำท่วม 2.1 การประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม จำนวน 12 ข้อ 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากน้ำท่วม จำนวน 10 ข้อ 2. แนวทางการตอบแบบประเมินความรู้ (ไต่ถามการถาม) ดังภาคผนวก ก
ภัยแล้ง	1. แบบประเมินความรู้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพจากภัยแล้ง 2.1 การประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง จำนวน 12 ข้อ

ประเด็น	รายละเอียด
	2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากภัยแล้ง จำนวน 6 ข้อ 2. แนวทางการตอบแบบประเมินความรู้ (ไต่ถาม) ดังภาคผนวก ก.

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง อาจร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อสม. ร่วมกันสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตอบแบบประเมินด้วยตนเองตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์อนามัยละ 2 ชุมชน ชุมชนละไม่น้อยกว่า 50 คน โดยผ่านแบบประเมิน Google form

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล เจ้าหน้าที่กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และคืนข้อมูลผลการประเมินความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพ และข้อเสนอแนะแก่พื้นที่ต่อไป

ทั้งนี้ ประชาชนต้องมีค่าคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (HL) และพฤติกรรมสุขภาพ (HB) เท่ากับหรือมากกว่า ร้อยละ 70 หรืออยู่ในระดับ ดี ทั้ง 2 ด้าน จึงจะผ่านเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์ในการแปลผล มีดังนี้

- 1) เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (HL) แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับความรอบรู้
0 – 2.99	< 60 %	ไม่ดี
3.00 – 3.49	≥60 - <70 %	พอใช้
3.50 – 3.99	≥70 - <80 %	ดี
≥4.00	≥80%	ดีมาก

- 2) เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (HB) แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ระดับพฤติกรรม
0 – 1.79	< 60 %	ไม่ดี
1.8 – 2.09	≥60 - <70 %	พอใช้
2.10 – 2.39	≥70 - <80 %	ดี
≥4.00	≥80%	ดีมาก

สรุปผังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 การสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้

1. สร้างและพัฒนาทีม/ภาคีเครือข่าย
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
3. วางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. จัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมความรอบรู้
6. ประเมินผลการดำเนินงาน
7. ถอดบทเรียน พัฒนาสู่ความยั่งยืน

กระบวนการประเมินผล

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชาชนกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
2. ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำอย่างน้อย 50 คน/ชุมชน

2. เครื่องมือ

1. แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมในการป้องกันสุขภาพในกรณีความร้อน น้ำท่วม และภัยแล้ง
2. ชุดความรู้/สื่อสนับสนุนด้านการป้องกันสุขภาพในกรณีความร้อน น้ำท่วม และภัยแล้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่รพสต./อาสาสมัครสาธารณสุข ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินโดยผ่านแบบประเมิน Google form

4. วิเคราะห์ผล

1. วิเคราะห์โดยเจ้าหน้าที่
2. แปรผลตามเกณฑ์การให้คะแนนตามคู่มือฯ

5. สรุปผล

1. สรุปโดยเจ้าหน้าที่
2. คืนข้อมูลให้กับพื้นที่ ชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่ยังบกพร่อง
3. นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน

ข้อมูล

HL, HB

ระดับไม่ดี

ระดับพอใช้

ระดับดี

ระดับดีมาก

ฐานข้อมูลผลการประเมิน HL และ HB

ปรับกิจกรรม

ทีมงานปรับกิจกรรมเพื่อแก้ไข
ปัญหาที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง

จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

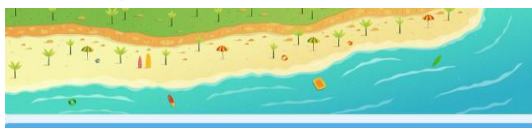
ส่วนที่ 4 สิ่งสนับสนุน

4.1 ชุดความรู้ สื่อสำหรับการสร้างความรอบรู้

ชุดความรู้ การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จากความร้อน 	 https://hia.anamai.moph.go.th/th/hl-knowledge2
ชุดความรู้ การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จากน้ำท่วม 	 https://hia.anamai.moph.go.th/th/hl-knowledge2
ชุดความรู้ การป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จากภัยแล้ง 	 https://hia.anamai.moph.go.th/th/hl-knowledge2

สื่อประกอบการสร้างความรอบรู้ 	 https://hia.anamai.moph.go.th/th/publish-cc/
---	--

4.2 เครื่องมือการประเมินความรอบรู้และพฤติกรรม

1. แบบประเมินความรอบรู้และพฤติกรรม	
แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและ พฤติกรรมสุขภาพ จากความร้อน แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและ พฤติกรรมสุขภาพ จากความร้อน	 https://forms.gle/sVLTrDJJ1aAmGx2i8
แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและ พฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์น้ำท่วม แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์น้ำท่วม คำชี้แจง:	 https://forms.gle/7TFANgBjp2LGtXy58

แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและ
พฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

<https://forms.gle/e9S5pMQ167RHhZDo9>

4.3 ผลการประเมินความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพ

เลือกที่ “ความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพ
Dashboard”

ความรอบรู้และพฤติกรรมสุขภาพ Dashboard

<https://hia.anamai.moph.go.th/th/hl>

ภาคผนวก ก

แบบประเมินความรอบรู้และ
พฤติกรรมสุขภาพ

**แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
และพฤติกรรมสุขภาพความร้อน**

.....

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนของประชาชนและผู้สูงอายุ
2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน รวมทั้งหมด 30 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

**ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและ
พฤติกรรมสุขภาพจากความร้อน**

- 2.1 การประเมินความรอบรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
จากความร้อน จำนวน 12 ข้อ
- 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากความร้อน จำนวน 10 ข้อ

ขอความกรุณาท่านอ่านคำถามแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำแบบสอบถามทุกตอนทุกข้อ และขอรับรองว่าการตอบ
ของท่านจะเป็นความลับ และไม่มีการระบุตัวตนของท่านจากการตอบได้ และจะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณสำหรับการให้ความร่วมมือตอบแบบประเมิน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

- ☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพทางการสมรส

- ☐ 1.โสด ☐ 2.คู่/สมรส
☐ 3.หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ☐ 4.อื่นๆระบุ.....

4. ที่อยู่ปัจจุบัน

ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....

5. ท่านอยู่ในเขตพื้นที่รับขอบใด

- ☐ 1. อบต ☐ 2.เทศบาลตำบล ☐ 3.เทศบาลเมือง
☐ 4.เทศบาลนคร ☐ 5. เขตปกครองพิเศษ

6. ท่านจบการศึกษาระดับใด

- ☐ 1.ไม่ได้ศึกษา ☐ 2.ประถมศึกษา ☐ 3.มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ 5.อนุปริญญา/ปวส. ☐ 6.ปริญญาตรี
☐ 7.ปริญญาตรีขึ้นไป

7. ลักษณะงานหรืออาชีพ

- ☐ 1. เกษตรกร เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ☐ 2. รับจ้างทั่วไป
☐ 3. ค้าขาย/ทำธุรกิจ ☐ 4. พนักงานโรงงาน/บริษัทเอกชน
☐ 5. รับราชการ /พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 7. ไม่ได้ทำงาน /อยู่บ้านเป็นพ่อบ้านแม่บ้าน ☐ 8. อื่นๆ ระบุ

8. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

- ☐ 1.ไม่มีโรคประจำตัว ☐ 2.มีโรคประจำตัว (ระบุโรค/อาการ).....

ที่	ความรอบรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
	- ทำได้แต่อาจจะต้องให้คนอื่นช่วยค้นหาบ้าง (ทำได้ง่าย) - ทำได้บ้างไม่ได้บ้าง (ทำได้บ้าง-ทำได้ยาก) - ไม่รู้จะค้นหาอาการเกี่ยวกับความร้อนยังไง/ไม่เคยค้นหาเลย (ทำได้ยาก - ไม่เคยทำ)					
3	ฉันสามารถค้นหาข้อมูลการป้องกันตนเอง จากความร้อนได้ด้วยตัวเอง					
	- หากสงสัยเกี่ยวกับอาการหรือโรคจากความร้อน ได้สอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/หมอที่ รพ.สต./โรงพยาบาลหรือขอข้อมูลเพื่อนำมาป้องกันตนเองบ้างไหม <u>แนวคำตอบ</u> - เคยสอบถาม/ขอข้อมูล เพราะอาจจะมีช่องทางในการสื่อสารได้ง่าย สอบถามได้ทันที (ทำได้ง่ายมาก) - เคยสอบถาม/ขอข้อมูล แต่อาจจะได้คำตอบช้าหรือไม่ได้คำตอบทันที (ทำได้ง่าย) - เคยสอบถาม/ขอข้อมูลในบางครั้ง (ทำได้บ้าง) - ไม่รู้จะสอบถามใคร/ไม่เคยสอบถามเลย (ทำได้ยาก-ไม่เคยทำ)					
การเข้าใจข้อมูล						
4	ฉันรู้และสามารถอธิบายได้ว่า ความร้อน จะมีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไร					
	- คุณรู้ไหมว่าผลกระทบจากความร้อนทำให้เกิดโรคหรืออาการอะไรบ้าง ให้ลองยกตัวอย่าง (เช่น การทำงานกลางแจ้งช่วงอากาศร้อนจัด ไม่ดื่มน้ำหรือดื่มน้ำน้อย อาจส่งผลให้มีอาการ เช่น หน้ามืดเป็นลม ตะคริว บวมจากความร้อน ฮีทสโตรก) <u>แนวคำตอบ</u> - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางอาการ (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
5	ฉันเข้าใจว่าถ้าอยู่กลางแจ้งเป็นเวลานาน อาจทำให้มีอาการสับสน มึนงง รู้สึกเหมือน จะเป็นลมหมดสติ					

ที่	ความรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
	- คุณรู้ไหมว่าจะป้องกันตนเองจากความร้อนได้ให้ลองยกตัวอย่าง (เช่น การอยู่ในบ้าน/อาคาร หลีกเลียงออกนอกบ้าน/อาคารช่วงที่อากาศร้อนจัด อยู่ในสถานที่ที่มีเครื่องปรับอากาศ ไม่เปิดพัดลมจี่ใส่ตัวเอง ดื่มน้ำสะอาด สวมใส่เสื้อแขนยาว สวมแว่นกันแดด ทาครีมกันแดด งดเครื่องดื่มน้ำตาลสูง (เช่น ชา กาแฟ น้ำอัดลม แอลกอฮอล์) เชื้อพยากรณ์อากาศก่อนออกจากบ้าน) <u>แนวคำตอบ</u> - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางอาการ (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
6	ฉันสามารถบอกให้คนอื่นเข้าใจว่าจะต้องป้องกันความเสี่ยงจากความร้อนได้					
	- คุณเคยบอกหรืออธิบายแก่คนอื่น เช่น คนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว ถึงวิธีการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนหรือไม่ - อาจให้ลองยกตัวอย่าง เวลาบอกถึงวิธีการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อนแก่คนอื่น <u>แนวคำตอบ</u> - บอกคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - บอกคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว แต่อธิบายได้บางส่วน (ทำได้ง่าย) - บอกคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว แต่อธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - บอกคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว แต่อธิบายไม่ถูกต้อง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยบอกคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนรอบตัว (ไม่เคยทำ)					
การตรวจสอบข้อมูล						
7	ในรายการที่วิีบอกว่า “ดื่มน้ำเย็นตอนอากาศร้อนถึง 40 องศา หลอดเลือดเล็กอาจปริหรือระเบิดได้” ฉันจะตรวจสอบก่อนว่ามาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่					

ที่	ความรอบรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
	- เมื่อเห็นข่าวที่เกี่ยวกับความร้อน (เช่น อากาศซัก หมดสติหรือการเสียชีวิต) เคยตรวจสอบก่อนว่าแหล่งข่าวมาจากไหน หรือมีความน่าเชื่อถือไหม <u>แนวคำตอบ</u> - ส่วนใหญ่ดูข่าวจากโทรทัศน์ มีหมอนหรือนักวิชาการมายืนยัน แหล่งข่าวมีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว (ทำได้ง่ายมาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line หรือเว็บไซต์ข่าว จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือทุกครั้ง (ทำได้ง่ายมาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line หรือเว็บไซต์ข่าว จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือในบางครั้ง แหล่งข้อมูลข่าวตรวจสอบได้ (ทำได้ง่าย) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line หรือเว็บไซต์ข่าว จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือบางครั้ง แหล่งข้อมูลข่าวตรวจสอบได้บ้างไม่ได้บ้าง (ทำได้บ้าง) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line หรือเว็บไซต์ข่าว ไม่รู้จะตรวจสอบข้อมูลอย่างไร (ทำได้ยาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line หรือเว็บไซต์ข่าว ไม่เคยตรวจสอบเลย (ไม่เคยทำ)					
8	เมื่อฉันสงสัยเกี่ยวกับคำแนะนำการป้องกันตนเองจากความร้อน ฉันจะสอบถามผู้รู้หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
	- หากคุณสงสัยว่าจะป้องกันตนเองอย่างไรในช่วงที่สภาพอากาศร้อนจัด เช่น จะต้องดื่มน้ำวันละกี่แก้ว สวมเสื้อผ้ายี่ห้ออะไร หรือมีอาการเกี่ยวกับความร้อน ได้มีการสอบถามผู้รู้หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมอที่ รพ. สต.บ้างไหม หรือว่าไปหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ติดตามจากเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เอกสาร แผ่นพับของหน่วยงานรัฐที่เชื่อถือได้หรือไม่ <u>แนวคำตอบ</u> - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง ตลอดเวลาที่ต้องการ (ทำได้ง่ายมาก) - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง แต่อาจจะตรวจสอบข้อมูลได้บ้าง (ทำได้ง่าย) - สามารถสอบถามข้อมูล และได้คำตอบในบางครั้ง หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้บางครั้ง หรือบางครั้งไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ (ทำได้บางครั้ง)					

ที่	ความรอบรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
	- ไม่รู้จะสอบถามข้อมูลกับใคร หรือค้นหาข้อมูล แต่ไม่รู้ว่าจะจากแหล่งข้อมูลที่ค้นหา มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ (ทำได้ยาก) - ไม่เคยสอบถามใครหรือค้นหาข้อมูล (ไม่เคยทำ)					
9	ก่อนเลือกวิธีป้องกันตัวจากความร้อน ฉันจะตรวจสอบข้อมูลหรือสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือผู้รู้ เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมสำหรับตนเองและคนในครอบครัว					
	- คุณได้ประเมินวิธีที่จะป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากความร้อนไหม เช่น ครอบครัวมีผู้สูงอายุ จะต้องดูแลผู้สูงอายุอยู่ในบ้านที่เครื่องปรับอากาศ หรือหากไม่มีเครื่องปรับอากาศ จะต้องดูแลสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เช่น เลือกห้องที่ร้อนน้อยที่สุดในบ้าน ดูแลตนเองด้วยการดื่มน้ำบ่อยๆ หากมีโรคประจำตัวต้องเตรียมยารักษาโรค ปรับเปลี่ยนช่วงเวลาที่ต้องทำงานกลางแจ้ง เป็นต้น <u>แนวคำตอบ</u> - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้ (ทำได้ง่ายมาก) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) แต่สามารถทำได้ในบางครั้ง (ทำได้ง่าย) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้บ้าง) - ไม่แน่ใจ/ไม่รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยประเมิน/ไม่รู้เลยว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และไม่เคยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ยังคงใช้ชีวิตเหมือนเดิม (ไม่เคยทำ)					
การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ						
10	ฉันสังเกตอาการตัวเอง ดื่มน้ำให้พอเพียง และรับประทานอาหารปรุงสุกใหม่ เลือกน้ำดื่มและน้ำแข็งที่มาตรฐาน ในช่วงสภาพอากาศร้อนจัด					

ที่	ความรอบรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
	- คุณได้ป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากความร้อน มาดูแลตนเองกับคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิดคุณ บ้างไหม เช่น การดื่มน้ำช่วงอากาศร้อนจัด งดดื่มแอลกอฮอล์ หลีกเลี้ยงทำงาน/ทำกิจกรรมกลางแจ้งช่วงตอนเที่ยงวัน การปรับเปลี่ยนเวลาทำงาน การดูแลผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยติดเตียง เป็นต้น <u>แนวคำตอบ</u> - มีการป้องกันตนเอง ดูแลตนเองกับคนในบ้าน บอกต่อเพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิดทุกคน และทำเป็นประจำทุกวัน (ทำได้ง่ายมาก) - มีการป้องกันตนเอง ดูแลตนเองกับคนในบ้าน บอกต่อเพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิดบางคน และทำเป็นประจำแต่อาจไม่ทุกวัน (ทำได้ง่าย) - มีการป้องกันตนเอง ดูแลตนเองกับคนในบ้าน บอกต่อเพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิดบางคน และทำบางครั้ง ทำบ้างไม่ทำบ้าง (ทำได้บ้าง) - มีการป้องกันตนเองบ้างครั้ง ดูแลตนเองกับคนในบ้าน บอกต่อเพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิดบางคน และทำได้ในบางครั้ง ไม่ได้ทำประจำ เพราะไม่สามารถปรับเปลี่ยนหรือป้องกันตนเองได้ ถึงแม้จะรู้ว่าเสี่ยง เช่น มีความจำเป็นต้องทำงานกลางแจ้งช่วงอากาศร้อนจัด โดยไม่สามารถหลีกเลี้ยงได้ (ทำได้ยาก) - ไม่เคยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต หรือทำตามปกติ ไม่เคย/ดูแลตนเองกับคนในบ้าน เพื่อนบ้าน หรือคนที่ใกล้ชิด (ไม่เคยทำ)					
11	ฉันและคนในบ้านช่วยกันปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในบ้านเพื่อช่วยลดความร้อนภายในบ้าน					
	- คุณสามารถปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในบ้านเพื่อช่วยลดความร้อนภายในบ้านได้หรือไม่ เช่น ปลุกต้นไม้รอบบ้าน ติดฟิล์มกรองแสง ติดม่านกันยูวี มีเครื่องปรับอากาศ เตรียมน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอคนในบ้าน (หรือวิธีอื่นๆ ตามบริบทในพื้นที่) <u>แนวคำตอบ</u> - ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมได้เลย สามารถทำได้โดยไม่ติดขัดเลย (ทำได้ง่ายมาก) - ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมได้บ้างครั้ง สามารถทำได้บางส่วนที่บ้าน หรืออาจทำได้ยากในบางข้อ (ทำได้ง่าย) - ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมได้บ้างครั้ง สามารถทำได้บางส่วนที่บ้าน ไม่สามารถทำได้ในบางข้อ (ทำได้บ้าง) - ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมได้บ้างครั้ง สามารถทำได้บางส่วนที่บ้าน หรือทำได้เล็กน้อย (ทำได้ยาก) - ไม่เคยปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในบ้านเลย (ไม่เคยทำ)					

ที่	ความรอบรู้	ระดับความเป็นจริงของท่าน				
		ทำได้ง่ายมาก (5)	ทำได้ง่าย (4)	ทำได้บ้าง (3)	ทำได้ยาก (2)	ไม่เคยทำ (1)
12	ฉันบอกต่อหรือให้คำแนะนำการป้องกัน เจ็บป่วยจากความร้อน แก่คนในบ้านหรือ เพื่อนบ้าน					
	- ในช่วงสภาพอากาศร้อน คุณสามารถให้คำแนะนำในการป้องกันตนเองจากความร้อนแก่คนในครอบครัว เพื่อนบ้านได้ <u>แนวคำตอบ</u> - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้ และให้ข้อมูลได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้ และให้ข้อมูลได้ถูกต้อง อาจให้ข้อมูลได้กับบางคน (ทำได้ง่าย) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้บ้าง และให้ข้อมูลได้ในบางครั้ง อาจให้ข้อมูลได้กับบางคน (ทำได้บ้าง) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้บ้าง แต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า (ทำได้ยาก) - ไม่เคยบอกต่อหรือให้คำแนะนำเลย (ไม่เคยทำ)					

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการป้องกันตนเองจากความร้อน จำนวน 10 ข้อ

อันดับ	พฤติกรรม	ทำ ประจำ	ทำ บางครั้ง	ไม่ทำ
1	ติดตาม/ตรวจสอบพยากรณ์อากาศ	☐	☐	☐
2	ล้างมือให้สะอาด ก่อนรับประทานอาหารหรือประกอบอาหาร หลังจากเข้าห้องน้ำ/ห้องส้วม	☐	☐	☐
3	รับประทานอาหารปรุงสุกใหม่	☐	☐	☐
4	สวมเสื้อผ้าสีอ่อน ระบายเหงื่อได้ดี น้ำหนักเบา ไม่รัดรูป	☐	☐	☐
5	ดื่มน้ำ/จิบน้ำสะอาดบ่อย ๆ ระหว่างวัน	☐	☐	☐
6	หลีกเลี่ยงการทำงาน /กิจกรรมกลางแดดจ้าเป็นเวลานาน	☐	☐	☐
7	สวมหมวก แว่นกันแดด ทาครีมกันแดด กางร่ม เมื่ออยู่กลางแจ้ง	☐	☐	☐
8	งดดื่มสุรา	☐	☐	☐
9	งดดื่มน้ำหวาน น้ำอัดลม	☐	☐	☐
10	อยู่ในห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ หรือสถานที่ที่มีอากาศเย็น	☐	☐	☐

ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบประเมิน

**แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
และพฤติกรรมสุขภาพจากน้ำท่วม สำหรับชุมชน**

.....

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม สำหรับชุมชน
2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน รวมทั้งหมด 30 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

**ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและ
พฤติกรรมสุขภาพจากความร้อน**

- 2.1 การประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
จากความร้อน จำนวน 12 ข้อ
- 2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากความร้อน จำนวน 10 ข้อ

ขอความกรุณาท่านอ่านคำถามแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำแบบสอบถามทุกตอนทุกข้อ และขอรับรองว่าการตอบของท่านจะเป็นความลับ และไม่มีการระบุตัวตนของท่านจากการตอบได้ และจะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณสำหรับการให้ความร่วมมือตอบแบบประเมิน

**แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
และพฤติกรรมสุขภาพจากน้ำท่วม สำหรับชุมชน**

.....

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมสำหรับชุมชน แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน รวมทั้งหมด 30 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพทางการสมรส

☐ 1.โสด ☐ 2.คู่/สมรส
☐ 3.หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ☐ 4.อื่นๆระบุ.....

4. ที่อยู่ปัจจุบัน

ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....

5. ท่านอยู่ในเขตพื้นที่รับขอบใด

☐ 1. อบต ☐ 2.เทศบาลตำบล ☐ 3.เทศบาลเมือง
☐ 4.เทศบาลนคร ☐ 5. เขตปกครองพิเศษ

6. ท่านจบการศึกษาระดับใด

☐ 1.ไม่ได้ศึกษา ☐ 2.ประถมศึกษา ☐ 3.มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ 5.อนุปริญญา/ปวส. ☐ 6.ปริญญาตรี
☐ 7.ปริญญาตรีขึ้นไป

7. ลักษณะงานหรืออาชีพ

☐ 1. เกษตรกร เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ☐ 2. รับจ้างทั่วไป
☐ 3. ค้าขาย/ทำธุรกิจ ☐ 4. พนักงานโรงงาน/บริษัทเอกชน
☐ 5. รับราชการ /พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 7. ไม่ได้ทำงาน /อยู่บ้านเป็นพ่อบ้านแม่บ้าน ☐ 8. อื่นๆ ระบุ

8. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

☐ 1.ไม่มีโรคประจำตัว ☐ 2.มีโรคประจำตัว (ระบุโรค/อาการ).....

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- ไม่รู้จะค้นหาข้อมูลโรคและอันตรายที่ต้องระวังเมื่อน้ำท่วมยังไง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยค้นหาเลย (ไม่เคยทำ)					
3	ฉันสามารถค้นหาข้อมูลการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมได้					
	- เคยค้นหาข้อมูลวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมไหม เช่น วิธีป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาด ป้องกันอันตรายจากน้ำท่วม เช่น จากเว็บไซต์ ดูข่าว อ่านจากโปสเตอร์/แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สอบถามจาก อสม. ผู้รู้ และทำได้ยากหรือง่ายแค่ไหน แนวคำตอบ - ทำได้/ ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้ทุกช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่ายมาก) - ทำได้/ ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้จากบางช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่าย) - ทำได้แต่อาจจะต้องให้คนอื่นช่วยค้นหาบ้าง (ทำได้บ้าง) - ไม่รู้จะค้นหาข้อมูลโรคและอันตรายที่ต้องระวังเมื่อน้ำท่วมยังไง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยค้นหาเลย- (ไม่เคยทำ)					
การเข้าใจข้อมูล						
4	ฉันอธิบายได้ว่าเมื่อเกิดน้ำท่วมจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไร					
	- คุณรู้ไหมว่าเมื่อเกิดน้ำท่วมมีความเสี่ยงหรือผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างคำถาม เช่น หากเข้าใกล้จุดที่ไฟฟ้าชำรุดมีอันตรายอย่างไร การรับประทานอาหารไม่สะอาดจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพอย่างไร ถ้าเดินลุยน้ำหรือแช่น้ำที่ไม่สะอาดเป็นเวลานานจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นต้น แนวคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้องหมด (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางกรณี (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
5	ฉันรู้ว่าโรคและอันตรายอะไรบ้างที่มักเกิดขึ้นเมื่อน้ำท่วม					
	- คุณรู้ไหมว่าโรคหรืออันตรายอะไรบ้างที่ต้องระวังในช่วงที่เกิดน้ำท่วม					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคอาหารเป็นพิษ ไข้หวัด อันตรายจากสัตว์มีพิษ อันตรายจากไฟฟ้า โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคผิวหนัง ฯลฯ แนวคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางโรค (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
6	ฉันเข้าใจวิธีการป้องกันอันตรายจากน้ำท่วม					
	- คุณรู้ไหมว่าเราสามารถป้องกันสุขภาพตนเองจากโรคและอันตรายที่มักจะเกิดในช่วงที่น้ำท่วมได้ ยกตัวอย่างเช่น ทำอย่างไรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคอุจจาระร่วง โรคอาหารเป็นพิษ โรคไข้หวัด โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคผิวหนัง/น้ำกัดเท้า อันตรายจากสัตว์มีพิษ อันตรายจากไฟฟ้าดูด/ช็อต เป็นต้น ตัวอย่างคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางโรค (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
การตรวจสอบข้อมูล						
7	เมื่อเห็นข่าวหรือได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วม ฉันจะตรวจสอบก่อนว่ามาจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือหรือไม่					
	- เมื่อได้รับข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วม (เช่น วันนี้จะมีน้ำไหลหลากรุนแรง, การเขื่อนน้ำสกปรกนานๆทำให้เกิดโรคน้ำกัดเท้า เป็นต้น) เคยตรวจสอบไหมว่า ที่มาของข่าวมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่ แนวคำตอบ - ส่วนใหญ่ดูข่าวจากโทรทัศน์ ที่มีผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการมายืนยัน หรือประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานท้องถิ่น ที่แหล่งข่าวมีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว (ทำได้ง่ายมาก)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือทุกครั้ง (ทำได้ง่าย) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือในบางครั้ง แหล่งข้อมูลข่าวตรวจสอบได้บ้างไม่ได้บ้าง (ทำได้บ้าง) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ แต่ไม่รู้จะตรวจสอบข้อมูลอย่างไร (ทำได้ยาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ แต่ไม่เคยตรวจสอบเลย (ไม่เคยทำ)					
8	เมื่อฉันสงสัยเกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม ฉันจะสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันของหน่วยงานรัฐ					
	- หากฉันสงสัยเกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม เช่น จะต้องป้องกันตนเองอย่างไรเมื่อต้องรับประทานอาหารที่ได้รับบริจาค ,จะป้องกันอันตรายจากสัตว์มีพิษที่มาพร้อมกับน้ำท่วมได้อย่างไร ได้มีการสอบถามผู้รู้หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมอที่ รพ.สต.บ้านใหม่ หรือหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ติดตามจากเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เอกสาร แผ่นพับของหน่วยงานรัฐที่เชื่อถือได้หรือไม่ <u>แนวคำตอบ</u> - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง ตลอดเวลาที่ต้องการ (ทำได้ง่ายมาก) - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง แต่อาจจะตรวจสอบข้อมูลได้บ้าง (ทำได้ง่าย) - สามารถสอบถามข้อมูล และได้คำตอบในบางครั้ง หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้บางครั้ง หรือบางครั้งไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ (ทำได้บางครั้ง) - ไม่รู้จะสอบถามข้อมูลกับใคร หรือค้นหาข้อมูล แต่ไม่รู้ว่าจะหาจากแหล่งข้อมูลที่ค้นหา มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ (ทำได้ยาก) - ไม่เคยสอบถามใครหรือค้นหาข้อมูล (ไม่เคยทำ)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับท่าน				
		5	4	3	2	1
9	ก่อนเลือกวิธีป้องกันน้ำท่วมฉันจะประเมินเพื่อหาวิธีที่เหมาะสมสำหรับตนเอง และคนในครอบครัว					
	- คุณได้ประเมินวิธีที่จะป้องกันสุขภาพตนเองและครอบครัวจากน้ำท่วมไหม เช่น หากในครอบครัวมีกลุ่มเปราะบาง (เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีโรคประจำตัว) จะต้องดูแลเป็นพิเศษและต้องเตรียมยาประจำตัวหรือไม่ หรืออพยพไปยังที่น้ำท่วมไม่ถึง แนวคำตอบ - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำตามวิธีที่เลือกได้ (ทำได้ง่ายมาก) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) แต่สามารถทำตามวิธีที่เลือกได้บางครั้ง (ทำได้ง่าย) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้บ้าง) - ไม่แน่ใจ/ไม่รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยประเมิน/ไม่รู้เลยว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และไม่เคยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ยังคงใช้ชีวิตเหมือนเดิม (ไม่เคยทำ)					
การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ						
10	หากมีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมจากหน่วยงานรัฐ ฉันและครอบครัวจะเตรียมการพร้อมที่จะรับมือและป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน					
	- คุณได้ติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วม และมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม เช่น เมื่อมีประกาศให้มีการเฝ้าระวังน้ำท่วม คุณและครอบครัวจะรู้ว่าต้องเตรียมพร้อมรับมืออย่างไร แนวคำตอบ - ติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วมทุกวัน และรู้ว่าจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนน้ำท่วมได้อย่างครบถ้วน (ทำได้ง่ายมาก) - ติดตามติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วมบางวัน และรู้ว่าจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนน้ำท่วมได้ (ทำได้ง่ายมาก) - ติดตามติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วม และรู้ว่าจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนน้ำท่วมแต่อาจจะไม่ครบถ้วน (ทำได้บ้าง)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- ติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วม แต่ไม่แน่ใจว่าจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนน้ำท่วมอย่างไร (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำ ปล่อยไปตามธรรมชาติคิดว่าไม่สามารถแก้ไขได้ (ไม่เคยทำ)					
11	ฉันมักเตรียมการเพื่อรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วม เช่น ยกของขึ้นที่สูงเหนือระดับน้ำท่วม และเตรียมสิ่งของเครื่องใช้จำเป็น รวมถึงยารักษาโรค					
	- คุณมีการเตรียมการเพื่อรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วม เช่น ยกของขึ้นที่สูงเหนือระดับน้ำท่วม และเตรียมสิ่งของเครื่องใช้จำเป็น ยารักษาโรค เตรียมถุงดำสำหรับใส่ขยะและของเสีย เตรียมหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน เตรียมปิดเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น แนวคำตอบ - มีการเตรียมการรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วมได้อย่างครบถ้วน และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่ายมาก) - มีการเตรียมการรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วมได้บางอย่าง และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่าย) - มีการเตรียมการรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วมได้บางอย่าง และรู้บ้าง ไม่รู้บ้างว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วมทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้บ้าง) - มีการเตรียมการรองรับกับเหตุการณ์น้ำท่วมได้บางอย่าง แต่ไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำ ปล่อยไปตามธรรมชาติคิดว่าไม่สามารถแก้ไขได้ (ไม่เคยทำ)					
12	ฉันและคนในบ้านช่วยกันทำความสะอาดบ้านหลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมเข้าสู่ภาวะปกติ เพื่อชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งปฏิกูล และเชื้อราที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในบ้าน					
	- เมื่อสิ้นสุดเหตุการณ์น้ำท่วม คุณและครอบครัวได้ทำความสะอาดบ้านเพื่อชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งปฏิกูลและเชื้อราหรือไม่ แนวคำตอบ - รู้ว่าต้องดำเนินการล้างทำความสะอาดบ้านและเชื้อรา โดยสามารถทำได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง โดยที่ไม่ต้องรอคำแนะนำเพราะมีการหาข้อมูลมาแล้ว (ทำได้ง่ายมาก) - รู้ว่าต้องดำเนินการล้างทำความสะอาดบ้านและเชื้อรา จากข้อมูลคำแนะนำจาก เว็บไซต์ โพสต์เตอร์ ประชาสัมพันธ์ อสม.หรือสอบถามจากผู้รู้ (ทำได้ง่าย)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- รู้ว่าต้องดำเนินการล้างทำความสะอาดบ้านและเช็กราดโดยทำตามคำแนะนำถูกบ้างไม่ถูกบ้าง ตามอุปกรณ์ที่มีการจัดสรรให้หรืออุปกรณ์ที่มีในบ้าน (ทำได้บ้าง) - ได้รับคำแนะนำเรื่องการล้างทำความสะอาดบ้านและเช็กราดหลังน้ำท่วม แต่ไม่รู้ว่าต้องทำอะไรถึงจะสะอาด (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำ (ไม่เคยทำ)					
13	ในกรณีที่เกิดน้ำท่วมฉับพลันมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การแกว่งสารส้ม การต้ม การกรองน้ำ และการเติมคลอรีนก่อนนำมาอุปโภคบริโภค					
	เมื่อเกิดน้ำท่วมท่านต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคจากแหล่งน้ำที่ท่วมขัง โดยท่านมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาใช้ เช่นการนำน้ำมาใส่ภาชนะและแกว่งสารส้มเพื่อให้ตกตะกอน หรือการกรองน้ำ หรือการนำน้ำมาต้ม และมีการเติมคลอรีน (หยดทิพย์) เพื่อฆ่าเชื้อโรคก่อนนำน้ำมาบริโภค แนวคำตอบ - เมื่อใช้น้ำจากแหล่งน้ำท่วมขังท่านรู้วิธีปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การใส่สารส้ม การกรอง การต้ม และการเติมคลอรีน (ทำได้ง่ายมาก) - เมื่อใช้น้ำจากแหล่งน้ำท่วมขังท่านรู้วิธีปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การใส่สารส้ม การกรอง การต้ม และการเติมคลอรีน (ทำได้ง่าย) - เมื่อใช้น้ำจากแหล่งน้ำท่วมขังท่านรู้วิธีปรับปรุงคุณภาพน้ำบ้าง เช่น การใส่สารส้ม การกรอง การต้ม หรือการเติมคลอรีน (ทำได้บ้าง) - ไม่แน่ใจหรือไม่ค่อยเข้าใจเมื่อใช้น้ำจากแหล่งน้ำท่วมขังต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การใส่สารส้ม การกรอง การต้ม หรือการเติมคลอรีน (ทำได้ยาก) - ไม่เคยปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาใช้อุปโภคบริโภค (ไม่เคยทำ) สอน.เพิ่ม ข้อปรึกษา จะไม่นำข้อนี้มาเพิ่มในส่วนของความรอบรู้ แต่นำไปเพิ่มในส่วนของพฤติกรรมค่ะ					

2.2 การประเมินพฤติกรรมสุขภาพ กรณีเกิดสถานการณ์น้ำท่วม จำนวน 10 ข้อ

ที่	พฤติกรรม	ทำประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ทำ
1	ติดตามพยากรณ์อากาศและสถานการณ์น้ำท่วมทุกวัน			
2	เตรียมหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินหากเกิดการเจ็บป่วย หรือต้องการความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์น้ำท่วม เช่น สายด่วน 1669 อสม หรือหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น			
3	เตรียมสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมถึงยารักษาโรค			
4	รับประทานอาหารที่ปรุงสุก สด ใหม่ และดื่มน้ำสะอาด			
5	หลีกเลี่ยงการแช่น้ำนาน ๆ และสวมรองเท้าบูทกันน้ำ เมื่อต้องสัมผัสน้ำเน่าเสีย			
6	ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากสัมผัสสิ่งสกปรก หรือหลังใช้ส้วม			
7	ถ่ายอุจจาระในห้องส้วม หากไม่มีห้องส้วม หรือส้วมไม่สามารถใช้งาน สว. แก้วจะถ่ายอุจจาระลงถุงพลาสติกและโรยปูนขาวก่อนนำไปทิ้งในบริเวณที่ท้องถิ่นจัดไว้			
8	มีการป้องกันอุบัติเหตุจากอุปกรณ์ไฟฟ้าและสัตว์มีพิษในช่วงน้ำท่วม			
9	มีการปรับปรุงคุณภาพ เช่น การต้ม การกรอง การเติมสารส้ม หรือการฆ่าเชื้อโรคด้วยคลอรีน ก่อนนำมาอุปโภคบริโภค สอน.เพิ่มเติม			
10	หลังน้ำท่วม ได้มีการทำความสะอาดบ้าน ขำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งปฏิกูล และเชื้อรา			

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

**แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
และพฤติกรรมสุขภาพกรณีภัยแล้ง สำหรับชุมชน**

.....

คำชี้แจง:

3. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง สำหรับชุมชน

4. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน รวมทั้งหมด 26 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

**ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพและ
พฤติกรรมสุขภาพจากภัยแล้ง สำหรับชุมชน**

2.1 การประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
จากภัยแล้ง จำนวน 12 ข้อ

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมสุขภาพในการจัดการตนเองจากภัยแล้ง จำนวน 6 ข้อ

ขอความกรุณาท่านอ่านคำถามแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำแบบสอบถามทุกตอนทุกข้อ และขอรับรองว่าการตอบของท่านจะเป็นความลับ และไม่มีการระบุตัวตนของท่านจากการตอบได้ และจะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบคุณสำหรับการให้ความร่วมมือตอบแบบประเมิน

**แบบประเมินความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
และพฤติกรรมสุขภาพกรณีภัยแล้ง สำหรับชุมชน**

.....

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง สำหรับชุมชน แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน รวมทั้งหมด 26 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ 1.ชาย ☐ 2.หญิง

2. อายุ ปี

3. สถานภาพทางการสมรส

☐ 1.โสด ☐ 2.คู่/สมรส
☐ 3.หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ☐ 4.อื่นๆระบุ.....

4. ที่อยู่ปัจจุบัน

ตำบลอำเภอ.....จังหวัด.....

5. ท่านอยู่ในเขตพื้นที่รับขอบใด

☐ 1. อบต ☐ 2.เทศบาลตำบล ☐ 3.เทศบาลเมือง
☐ 4.เทศบาลนคร ☐ 5. เขตปกครองพิเศษ

6. ท่านจบการศึกษาระดับใด

☐ 1.ไม่ได้ศึกษา ☐ 2.ประถมศึกษา ☐ 3.มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ 5.อนุปริญญา/ปวส. ☐ 6.ปริญญาตรี
☐ 7.ปริญญาตรีขึ้นไป

7. ลักษณะงานหรืออาชีพ

☐ 1. เกษตรกร เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ☐ 2. รับจ้างทั่วไป
☐ 3. ค้าขาย/ทำธุรกิจ ☐ 4. พนักงานโรงงาน/บริษัทเอกชน
☐ 5. รับราชการ /พนักงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 7. ไม่ได้ทำงาน /อยู่บ้านเป็นพ่อบ้านแม่บ้าน ☐ 8. อื่นๆ ระบุ

8. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

☐ 1.ไม่มีโรคประจำตัว ☐ 2.มีโรคประจำตัว (ระบุโรค/อาการ).....

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

2.1 การประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด โดย

- 1 หมายถึง ไม่เคยทำ 2 หมายถึง ทำได้ยาก 3 หมายถึง ทำได้บ้าง
4 หมายถึง ทำได้ง่าย 5 หมายถึง ทำได้ง่ายมาก

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับท่าน				
		5	4	3	2	1
การเข้าถึงข้อมูล						
1	ฉันสามารถค้นหาข้อมูลสถานการณ์ภัยแล้งประจำวันได้จากช่องทางต่าง ๆ เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศ วิทยุกระจายเสียงชุมชน หรือประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานท้องถิ่น					
	- คุณเคยค้นหาหรือดูข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้งบ้างหรือไม่? เช่น ดู/ฟังข่าวพยากรณ์อากาศจากทีวี วิทยุ จากเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันของหน่วยงานรัฐ (เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา) ข่าวจากเฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น - การค้นหาข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้ง ทำได้ง่ายไหม แนวคำตอบ - ทำได้/ดูข่าว ฟังข่าว / ค้นหาข่าวจากช่องทางต่างๆ ได้ทุกช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่ายมาก) - ทำได้/ดูข่าว ฟังข่าว / ค้นหาข่าวจากช่องทางต่างๆ ได้จากบางช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่าย) - ทำได้/ดูข่าว/ค้นหาข่าวจากช่องทางต่างๆ เจอบ้างไม่เจอบ้าง (ทำได้บ้าง) - ไม่รู้จะไปค้นหาช่องทางได้ที่ไหน (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำเลย (ไม่เคยทำ)					
2	ฉันสามารถค้นหาข้อมูล หรือสอบถามผู้รู้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้งได้					
	- เคยค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโรคและอันตรายที่ต้องระวังเมื่อเกิดภัยแล้งไหม เช่น จากเว็บไซต์ ดูข่าว อ่านจาก โปสเตอร์/แผ่นพับประชาสัมพันธ์ สอบถามจาก อสม. ผู้รู้ และทำได้ยากหรือง่ายไหม แนวคำตอบ - ทำได้/ ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้ทุกช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่ายมาก) - ทำได้/ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้จากบางช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่าย) - ทำได้แต่อาจจะต้องให้คนอื่นช่วยค้นหาบ้าง (ทำได้บ้าง) - ไม่รู้จะค้นหาข้อมูลโรคและอันตรายที่ต้องระวังเมื่อเกิดภัยแล้งยังไง (ทำได้ยาก)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- ไม่เคยค้นหาเลย (ไม่เคยทำ)					
3	ฉันสามารถค้นหาข้อมูลการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้งได้					
	- เคยค้นหาข้อมูลวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้งใหม่ เช่น วิธีป้องกันโรคติดต่อโรคระบาด ป้องกันอันตรายจากภัยแล้ง การเตรียมการเพื่อรองรับภัยแล้ง เช่น จากเว็บไซต์ ดูข่าว อ่านจากโปสเตอร์/แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สอบถามจาก อสม. ผู้รู้ และทำได้ยากหรือง่ายแค่ไหน แนวคำตอบ - ทำได้/ ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้ทุกช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่ายมาก) - ทำได้/ ค้นหาข้อมูลจากช่องทางต่างๆ ได้จากบางช่องทางด้วยตนเอง (ทำได้ง่าย) - ทำได้แต่อาจจะต้องให้คนอื่นช่วยค้นหาบ้าง (ทำได้บ้าง) - ไม่รู้จะค้นหาข้อมูลโรคและอันตรายที่ต้องระวังเมื่อน้ำท่วมยังไง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยค้นหาเลย (ไม่เคยทำ)					
การเข้าใจข้อมูล						
4	ฉันเข้าใจและอธิบายได้ว่า เมื่อเกิดภัยแล้งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไร					
	- คุณรู้ไหมว่าเมื่อเกิดภัยแล้งจะมีความเสี่ยงหรือผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างคำถาม เช่น การรับประทานอาหารที่ไม่อุ่นร้อนจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพอย่างไร การอยู่กลางแจ้งเป็นเวลานานจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไร และการที่ไม่ทำความสะอาดร่างกายจะเกิดโรคอะไร เป็นต้น แนวคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้องหมด (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางกรณี (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบอาการได้ อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
5	ฉันเข้าใจและอธิบายได้ว่า จะเตรียมการรับมือกับภัยแล้งได้อย่างไรบ้าง					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- เมื่อมีการประกาศเข้าสู่ภาวะแล้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คุณรู้หรือไม่ว่าจะต้องเตรียมการอย่างไรเพื่อไม่ให้ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เช่น การติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง การตรวจตราน้ำใช้ในครอบครัว การเตรียมอุปกรณ์สำรองน้ำที่เพียงพอ การทำความสะอาดถังสำรองน้ำ เป็นต้น และการเตรียมการยากหรือไม่ แนวคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางเรื่อง (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากอธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - ไม่เคยเตรียมการอะไรเลย (ไม่เคยทำ)					
6	ฉันเข้าใจว่า จะป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้งได้อย่างไร					
	- คุณรู้ไหมว่าเมื่อเกิดภัยแล้งจะมีความเสี่ยงหรือผลกระทบต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างคำถาม เช่น โรคที่ต้องระวังในช่วงฤดูแล้งคืออะไรบ้าง (โรคอาหารเป็นพิษ โรคอุจจาระร่วง โรคหวัดแดง โรคกลาก เกื้อื้อน โรคพิษสุนัขบ้า) ต้องดื่มน้ำวันละกี่แก้วถึงจะป้องกันการขาดน้ำ หากต้องใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติต้องผ่านการกรอง ต้ม หรือเติมคลอรีน เป็นต้น) แนวคำตอบ - หากตอบได้ อธิบายได้ถูกต้องหมด (ทำได้ง่ายมาก) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้บางกรณี (ทำได้ง่าย) - หากตอบได้ อาจอธิบายได้ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง (ทำได้บ้าง) - หากตอบได้บ้าง อธิบายไม่ได้ (ทำได้ยาก) - หากตอบไม่ได้ อธิบายไม่ได้เลย (ไม่เคยทำ)					
การตรวจสอบข้อมูล						
7	เมื่อฉันเห็นข่าวหรือได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภัยแล้ง ก่อนที่จะเชื่อหรือทำตาม ฉันจะพิจารณาก่อนว่ามาจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือหรือไม่					
	- เมื่อได้รับข่าวเกี่ยวกับภัยแล้ง (เช่น มีข่าวว่าฤดูแล้งปีนี้จะยาวนานกว่าทุกปี, วันนี้จะมีหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามาแจกน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ฤดูแล้งทำให้อาหารขาดแคลนให้ประชาชนกักตุนอาหารให้มาก เป็นต้น) เคยตรวจสอบไหมว่า ที่มาของข่าวมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือหรือไม่					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	แนวคำตอบ - ส่วนใหญ่ดูข่าวจากโทรทัศน์ ที่มีผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการมายืนยัน หรือประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานท้องถิ่น ที่แหล่งข่าวมีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว (ทำได้ง่ายมาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือทุกครั้ง (ทำได้ง่าย) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ จะถามผู้รู้หรือตรวจสอบข้อมูลแหล่งข่าวก่อนว่ามาจากข่าวที่น่าเชื่อถือในบางครั้ง แหล่งข้อมูลข่าวตรวจสอบได้บ้างไม่ได้บ้าง (ทำได้บ้าง) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ แต่ไม่รู้จะตรวจสอบข้อมูลอย่างไร (ทำได้ยาก) - เห็นข่าวจากเว็บไซต์ เช่น Facebook TikTok Line เว็บไซต์ข่าว หรือการบอกต่อ แต่ไม่เคยตรวจสอบเลย (ไม่เคยทำ)					
8	เมื่อฉันสงสัยเกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง ฉันจะสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน ของหน่วยงานรัฐ					
	- หากฉันสงสัยเกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพเมื่อเกิดภัยแล้ง เช่น วิธีป้องกันโรคผิวหนัง เช่น กลากเกลื้อนได้อย่างไร การกักเก็บน้ำให้เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนต้องคำนวณอย่างไร ได้มีการสอบถามผู้รู้หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมอที่ รพ.สต.บ้างไหม หรือว่าไปหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ติดตามจากเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน เอกสาร แผ่นพับของหน่วยงานรัฐที่เชื่อถือได้หรือไม่ แนวคำตอบ - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง ตลอดเวลาที่ต้องการ (ทำได้ง่ายมาก) - สามารถสอบถามข้อมูล หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ทุกครั้ง แต่อาจจะตรวจสอบข้อมูลได้บ้าง (ทำได้ง่าย) - สามารถสอบถามข้อมูล และได้คำตอบในบางครั้ง หรือค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้บางครั้ง หรือบางครั้งไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ (ทำได้บางครั้ง)					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	- ไม่รู้จะสอบถามข้อมูลกับใคร หรือค้นหาข้อมูล แต่ไม่รู้ว่าจากแหล่งข้อมูลที่ค้นหา มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ (ทำได้ยาก) - ไม่เคยสอบถามใครหรือค้นหาข้อมูล (ไม่เคยทำ)					
9	ฉันจะประเมินเพื่อหาวิธีที่เหมาะสมของตนเองและคนในครอบครัวก่อนเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง					
	- คุณได้ประเมินวิธีที่จะป้องกันสุขภาพตนเองและครอบครัวจากภัยแล้งไหม เช่น หากในครอบครัวมีกลุ่มเปราะบาง (เด็ก สตรีมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้มีโรคประจำตัว) จะต้องดูแลเป็นพิเศษและต้องเตรียมยาประจำตัวหรือไม่ ในครัวเรือนมีน้ำสำหรับใช้เพียงพอหรือไม่ หากไม่พอจะต้องจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำเพิ่ม บ้านมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น สุนัข แมว ต้องพาไปฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น แนวคำตอบ - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำตามวิธีที่เลือกได้ (ทำได้ง่ายมาก) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) แต่สามารถทำตามวิธีที่เลือกได้บางครั้ง (ทำได้ง่าย) - รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้บ้าง) - ไม่แน่ใจ/ไม่รู้ว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และรู้บ้างไม่รู้บ้างว่าจะต้องปรับเปลี่ยนหรือเลือกวิธีป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ (ตามที่ยกตัวอย่างมา) และสามารถทำได้บางครั้ง (ทำได้ยาก) - ไม่เคยประเมิน/ไม่รู้เลยว่าตนเองและครอบครัวมีความเสี่ยงอย่างไร และไม่เคยปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ยังคงใช้ชีวิตเหมือนเดิม (ไม่เคยทำ)					
การตัดสินใจเพื่อป้องกันสุขภาพ						
10	ฉันนำความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้งที่ถูกต้องมาใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเองและคนใกล้ชิด					
	- คุณมีการดูแลสุขภาพตนเองและคนใกล้ชิดในขณะเกิดภัยแล้งหรือไม่ การดูแลป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยแล้ง สามารถทำได้ง่ายหรือไม่					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	แนวคำตอบ - มีการดูแลสุขภาพตนเองและคนใกล้ชิดภัยแล้งตามคำแนะนำได้อย่างครบถ้วน และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่ายมาก) - มีการดูแลสุขภาพตนเองและคนใกล้ชิดภัยแล้งตามคำแนะนำได้บางอย่าง และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่าย) - มีการดูแลสุขภาพตนเองและคนใกล้ชิดภัยแล้งตามคำแนะนำได้บางอย่าง และรู้บ้าง ไม่รู้บ้างว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้บ้าง) - มีการดูแลสุขภาพตนเองและคนใกล้ชิดภัยแล้งตามคำแนะนำได้บางอย่าง แต่ไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำ (ไม่เคยทำ)					
11	ฉันมักเตรียมการรับมือกับภัยแล้ง เพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสุขภาพได้ เช่น การสำรองน้ำ การปรับปรุงคุณภาพน้ำสำหรับใช้ในครัวเรือน เป็นต้น					
	- คุณมีการเตรียมการเพื่อรองรับกับภัยแล้ง เช่น การสำรองน้ำ การปรับปรุงคุณภาพน้ำสำหรับใช้ในครัวเรือน เป็นต้น แนวคำตอบ - มีการเตรียมการรองรับกับสถานการณ์ภัยแล้งได้อย่างครบถ้วน และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่ายมาก) - มีการเตรียมการรองรับกับสถานการณ์ภัยแล้งได้บางอย่าง และรู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้ง่าย) - มีการเตรียมการรองรับกับสถานการณ์ภัยแล้งได้บางอย่าง และรู้บ้าง ไม่รู้บ้างว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกับตนเองและคนในครอบครัว (ทำได้บ้าง) - มีการเตรียมการรองรับกับสถานการณ์ภัยแล้งได้บางอย่าง แต่ไม่รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากน้ำท่วม (ทำได้ยาก) - ไม่เคยทำ ปล่อยให้ตามธรรมชาติคิดว่าไม่สามารถแก้ไขได้ (ไม่เคยทำ)					
12	ฉันสามารถบอกต่อหรือให้คำแนะนำการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยแล้งแก่คนในบ้านหรือเพื่อนบ้านได้					
	- ในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง คุณสามารถให้คำแนะนำในการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยแล้งแก่คนในครอบครัว เพื่อนบ้านได้					

ที่	ความสามารถ/ทักษะการเรียนรู้	ระดับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน				
		5	4	3	2	1
	แนวคำตอบ - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้ และให้ข้อมูลได้ถูกต้อง (ทำได้ง่ายมาก) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้ และให้ข้อมูลได้ถูกต้อง อาจให้ข้อมูลได้กับบางคน (ทำได้ง่าย) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้บ้าง และให้ข้อมูลได้ในบางครั้ง อาจให้ข้อมูลได้กับบางคน (ทำได้บ้าง) - บอกต่อหรือให้คำแนะนำได้บ้าง แต่ไม่แน่ใจว่าถูกต้องหรือเปล่า (ทำได้ยาก) - ไม่เคยบอกต่อหรือให้คำแนะนำเลย (ไม่เคยทำ)					

2.2 การประเมินพฤติกรรมสุขภาพกรณีเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง จำนวน 6 ข้อ

ที่	พฤติกรรม	ทำประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ทำ
1	ติดตามสถานการณ์ภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง			
2	สำรองน้ำดื่มไว้ใช้ให้เพียงพอและจัดเตรียมภาชนะที่สะอาดเพื่อกักเก็บน้ำในช่วงที่เกิดภัยแล้ง สอน.ปรับแก้			
3	เมื่อคุณต้องการใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ มีการตรวจสอบสี ความขุ่น และกลิ่นของน้ำ ก่อนนำมาปรับปรุงคุณภาพน้ำ เช่น การต้ม การกรอง หรือการเติมคลอรีน เป็นต้น สอน.ปรับแก้			
4	รับประทานอาหารที่ปรุงสุก สด ใหม่ และดื่มน้ำสะอาด			
5	ล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร และหลังจากสัมผัสสิ่งสกปรกหรือหลังใช้ส้วม			
6	หากพบว่าตนเองหรือภายในครอบครัวเกิดการเจ็บป่วยและต้องการความช่วยเหลือ ให้รีบติดต่อสายด่วน 1669 หรือโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด			

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

เอกสารอ้างอิง

กองสุขศึกษา. (2567). คู่มือการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพ ประจำปี 2567. เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://www.hed.go.th/linkHed/484>

กองสุขศึกษา. (2565). คู่มือการดำเนินงานสุขศึกษาตำบลจัดการคุณภาพชีวิตและชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <http://hed.go.th/linkHed/458>

กองสุขศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <http://hed.go.th/linkHed/414>

กองสุขศึกษา. (2559). หนังสือการเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <http://www.hed.go.th/news/3270>

กรมอุตุณิยมหาวิทยาลัย. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <https://www.tmd.go.th/>

คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ. พื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม ปี 2565. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : https://www.thaiwater.net/uploads/contents/current/YearlyReport2022/flood_area.html

กรมควบคุมโรค. รายชื่อโรค เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <https://ddc.moph.go.th/disease.php>

กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย. คู่มือการจัดการความเสี่ยงทางสุขภาพจากภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข Risk book เข้าถึงข้อมูลได้จาก : https://dhem.anamai.moph.go.th/web-upload/78x031ad331bc1fd90f589bc49eb43741fd/m_magazine/37738/4593/file_download/fd5f9fc91c5d9b7838d63326f4903382.pdf

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. (2564) คู่มือประชาชน รื้อ ล้าง หลังน้ำลด. เข้าถึงข้อมูลได้จาก : https://env.anamai.moph.go.th/web-upload/11xc410600758f76a9b83604e779b2d1de5/m_magazine/343/3783/file_download/9e8a44695c1eaa69232bc10651d16be9.pdf

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย . ภัยแล้ง. เข้าถึงข้อมูลได้จาก :

https://foodsafety.anamai.moph.go.th/th/drought2/download?id=103284&mid=38093&mkey=m_document&lang=th&did=31616

กรมอนามัย. (2566). เตรียมพร้อมด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมรองรับภัยแล้ง แนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่. เข้าถึงข้อมูลได้จาก :

https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/info526_sum/

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย. (2559) คู่มือ การจัดการด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมกรณีภัยแล้ง เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <https://env.anamai.moph.go.th/th/haze/204478>

สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข. เตรียมสุขภาพ รับมือหน้าร้อน กับ 6 โรคฮิต ดิิดชาร์จ เข้าถึงข้อมูลได้จาก : <https://www.niems.go.th/1/News/Detail/4026?group=6>

อรรพรรณ ม่วงวงษา. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ความหมายของแนวคิดพฤติกรรมสุขภาพ. (ออนไลน์) . เข้าถึงข้อมูลได้จาก: <https://nurse.pbru.ac.th/th/wp-content/uploads/2020/05/%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-1-%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%84%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%9E%E0%B8%A4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E.pdf> , 2023

Gray,K.M.(2018). From content Knowledge to community change: A review of representations of environmental health literacy. International Journal of Environmental Research and Public Health, 15, 466.

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

แพทย์หญิงอัมพร

เบญจพลพิทักษ์

อธิบดีกรมอนามัย

นายแพทย์ธิตี

แสงธรรม

รองอธิบดีกรมอนามัย

บรรณาธิการ

นางสาวนัยนา

ใช้เทียมวงศ์

ผู้อำนวยการกองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

ผู้จัดทำเนื้อหา

นางสาวกรวิภา

ปุนณศิริ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นายรัฐพล

ศิริหล้า

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวกุลสตรี

ชัชวาลกิจกุล

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวไศรยา

ชูศรี

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวทิพย์กมล

ภูมิพันธ์

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวอภิสราพร

สมานทรัพย์

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวนฤกร

บุรณัติ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวอัญชนา

ปานดี

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นางสาวศุภวรรณ

เชยวิจิตร

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

นายกิตติกานต์

ตุ้มไธสง

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย
88/22 ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

02-590-4951

